

unesco

Latvijas
Nacionālā komisija

Trīs Latvijas zinātnieces saņem prestižo L`Oréal-UNESCO balvu Sievietēm zinātnē

Publicēts: 04.09.2023.

Atjaunināts: 06.09.2023.

[Zinātne](#)

L`Oréal sadarbībā ar Baltijas valstu zinātņu akadēmijām un UNESCO Nacionālajām komisijām prestižajā Baltijas jauno talantu programmā Sievietēm zinātnē apbalvoja septiņas talantīgas zinātnieces. Latvijā par savu ieguldījumu zinātnē un 7 000 eiro balvu pētījumu veikšanai šogad saņem doktorante M.sc.ing. Katrīna Laganovska, doktorante M.sc.biol. Kristīna Baho Santosa (Cristina Bajo Santos) un Dr.chem. Liene Grigorjeva.

“Pateicos triju Baltijas valstu Zinātņu akadēmiju žūrijām par ieguldīto darbu, izvērtējot zinātnisko aktivitāti un izcilību, izraugoties balvai jaunās pētnieces. Man ir liels un patīams prieks par šīm lieliskajām sievietēm un zinātniecēm, kuru aizrautība un darba rezultāti iedvesmos meitenes skolās un augstskolās īstenot savus mērķus kopējam sabiedrības labumam – cilvēku un vides veselībai. Esmu pārliecināta, ka tas arī atgādinās ikvienam būtisko zinātnes lomu un mūsu zinātnieču pienesumu. Novēlu visām zinātniecēm – gan jaunajām, gan pieredzējušajām – veiksmi zinātniskajā darbā un laimi personiskajā dzīvē,” sveic Latvijas Valsts prezidente (1999-2007), Baltijas jauno talantu programmas *Sievietēm zinātnē* patronese, akadēmiķe Vaira Viķe-Freiberga.

Doktorante M.sc.ing. Katrīna Laganovska ir pētniece Latvijas Universitātes Cietvielu fizikas institūtā. Viņa saņem atbalstu projektam par optisko īpašību un defektu izpēti segnetoelektriskos metālu oksīdos. Tas ļaus tālāk pētīt segnetoelektriskā lauka efekta tranzistorus, kas, veiksmīga un mērogojama rezultāta gadījumā, varētu tikt izmantoti nākamās paaudzes datoros, paverot iespējas veidot pavisam jaunu datoru arhitektūru.

Doktorante M.sc.biol. Kristina Baho Santosa ir Latvijas Biomedicīnas pētījumu un studiju centra pētniece. Viņa saņem atbalstu jaunas, neinvazīvas metodes izstrādei prostatas vēža diagnostikai, prognozei un uzraudzīšanai. Tā ļaus ātrāk un vienkāršāk iegūt datus par audzēja sekretēto RNS tipa biomarķieru klātbūtni vīriešu urīna un asins plazmas paraugos. Sagaidāms, ka šī pieeja veicinās agrīnu prostatas vēža diagnosticēšanu un samazinās mirstību no prostatas vēža.

Savukārt, ķīmijas doktore Dr.chem. Liene Grigorjeva ir vadošā pētniece Latvijas Organiskās sintēzes institūtā. Viņas pētījumā tiek izstrādātas organisko vielu iegūšanas metodes, kuras izmanto videi un cilvēkam nekaitīgus un lētus katalizatorus, tādējādi ļaujot ātri un ērti iegūt dažādus vērtīgus savienojumus. Inovatīvā metodoloģija ne tikai sekmēs jau zināmu vērtīgu savienojumu, piemēram, zāļu vielu iegūšanu, bet arī paplašinās ķīmiku iespējas atklāt jaunas, līdz šim vēl neizpētītas vielas.

"Programmai pieteicās 36 jaunās zinātnieces no Latvijas – 17 zinātņu doktoras un 19 doktorantes, iesniedzot augstas kvalitātes pētījumu projektus. Apbalvojumu šogad saņēma fizikas un materiālzinātnes, kā arī ķīmijas un molekulārās bioloģijas speciālistes. Viņu izstrādātie pētījumi atbilst Latvijas prioritārajiem virzieniem zinātnē un kalpos par pamatu perspektīvu zinātnisko virzienu attīstībai, kā arī iedrošinās jauniešus attīstīt profesionālo darbību zinātnē," uzsver Latvijas Zinātņu akadēmijas prezidents Ivars Kalviņš.

Kopš 2005. gada, kad programma tika ieviesta Latvijā, atzinību par savu ieguldījumu zinātnes jomā ir saņēmušas 57 zinātnieces no Latvijas. Jau septīto gadu pēc kārtas programma tiek īstenota arī Igaunijā un Lietuvā, kur par sasniegumiem zinātnes jomā katrā valstī ir apbalvotas divpadsmit zinātnieces.

Programmu *Sievietēm zinātnē* Latvijā pirms 19 gadiem izveidoja programmas patronese Dr. Vaira Viķe-Freiberga (Latvijas prezidente no 1999. līdz 2007. gadam). Pašlaik programmu *Sievietēm zinātnē* L'Oréal īsteno sadarbībā ar Latvijas, Igaunijas un Lietuvas zinātņu akadēmijām un UNESCO nacionālajām komisijām.

"Esam gandarīti, ka programma *Sievietēm zinātnē* veiksmīgas partnerības rezultātā ir kļuvusi par nozīmīgu notikumu Baltijas zinātnē un par jauno zinātnieču sadarbības platformu. Tā veicina starpvalstu mijiedarbību zinātnes attīstībā un ilgtermiņā sekmē sabiedrības labbūtību," norāda UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas ģenerālsekretāre Baiba Moļņika

Starptautiskā programma *Sievietēm zinātnē* tika aizsākta 1998. gadā. Kopš tā laika L'Oréal un Apvienoto Nāciju Izglītības, zinātnes un kultūras organizācija (UNESCO) ir apņēmušās veicināt sieviešu skaitu, kuras darbojas zinātniskajā pētniecībā. Tādēļ pēdējo 25 gadu laikā L'Oréal un UNESCO programma *Sievietēm zinātnē* atbalsta zinātnieces viņu izšķirošajos karjeras posmos, dodot nozīmīgu ieguldījumu zinātnes attīstībā, kā arī veicinot dzimumu vienlīdzību zinātnes jomā.

<https://www.unesco.lv/lv/jaunums/tris-latvijas-zinatnieces-sanem-prestizo-loreal-unesco-balvu-sievietem-zinatne>